

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTING INTERNAL QUALITY
ASSURANCE IN SCHOOL UNDER THE ARIYAMONGKOL EDUCATIONAL NETWORK,
RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ชยภัทร พึ่งวงศ์
Chayapat Phuengwong

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Master's degree student Education Administration Faculty of Education, Bangkokthonburi University
e-mail: chayapatnan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ ครูในเครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำนวน 239 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ประกอบด้วย 148 คน วิธีดำเนินการวิจัย มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) ทาวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล (5) วิเคราะห์ข้อมูลและ (6) กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของบอนเฟอร์โรนี

ผลการวิจัยพบว่า (1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาารายด้านตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดกลางมีบทบาทสูงกว่าผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study the roles of school administrators in promoting internal quality assurance in schools under the Ariyamongkol Educational Network, Rayong Primary Educational Service Area Office 2; and (2) to compare the roles of school administrators in promoting internal quality assurance in schools under the Ariyamongkol Educational Network, Rayong Primary Educational Service Area Office 2, classified by work experience and school size.

This study employed a survey research design. The population consisted of 239 teachers in the Ariyamongkol Educational Network under the Rayong Primary Educational Service Area Office 2. The sample, selected by stratified random sampling, comprised 148 teachers. The research procedures consisted of six steps: (1) determining the population and sample, (2) constructing the research instrument, (3) establishing and validating the quality of the instrument, (4) collecting data, (5) analyzing the data, and (6) determining the statistical methods for data analysis. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance (ANOVA), and pairwise comparison using the Bonferroni method.

The research findings revealed that: (1) the overall roles of school administrators in promoting internal quality assurance in schools under the Ariyamongkol Educational Network, Rayong Primary Educational Service Area Office 2 were at a high level; and (2) the comparison of the roles of school administrators classified by work experience and school size showed no significant differences overall. However, when considering each aspect by school size, it was found that the aspect of establishing educational standards showed a statistically significant difference at the .05 level, with administrators in medium-sized schools demonstrating higher roles than those in extra-large schools.

Keywords: School Administrators' Roles; Internal Quality Assurance; Ariyamongkol Educational Network

บทนำ

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากการศึกษาไม่เพียงพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียน แต่ยังมิบทบาทในการหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 การประกันคุณภาพการศึกษาจึงถูกกำหนดให้เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานของตนเองตามมาตรฐานการศึกษา

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การดำเนินงานตามแผน การประเมินและตรวจสอบคุณภาพ ตลอดจนการติดตามผลและการจัดทำรายงาน การประเมินตนเองของสถานศึกษา ซึ่งความสำเร็จของกระบวนการดังกล่าวขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร ที่มีหน้าที่กำหนดทิศทาง นโยบาย และสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ทั้งในด้านการวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ หากผู้บริหารสามารถปฏิบัติบทบาทดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความเข้มแข็ง และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ผ่านมา พบว่าสถานศึกษาบางส่วนยังประสบปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่ขาดความต่อเนื่องหรือไม่สามารถนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะท้อนถึงความจำเป็นในการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายใน

เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นบริบทที่มีความหลากหลายทั้งด้านประชากรการทำงานและขนาดสถานศึกษา ซึ่งอาจส่งผลต่อระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้น การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในบริบทดังกล่าว จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายใน และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

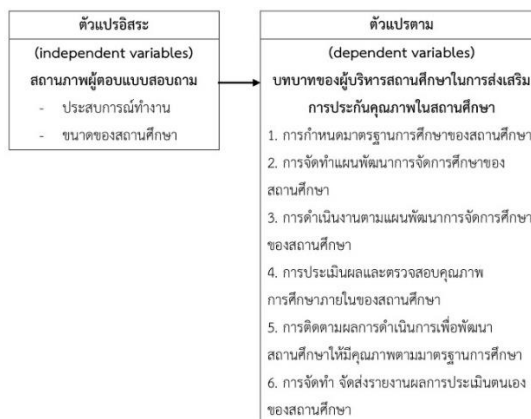
ดังนั้น การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จึงมีความสำคัญทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ โดยผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษา เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการประกันคุณภาพภายใน และสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาอริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ตามการประเมินของครูจำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังภาพ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในเครือข่ายการศึกษาริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 2 จำนวน 239 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในเครือข่ายการศึกษาริยมงคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 2 จำนวน 148 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ พัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 2 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 ข้อ ครอบคลุมบทบาท 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายใน เพื่อกำหนดนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด

3.2. นำผู้วิจัยนำนิยามของตัวแปรมาจัดทำตารางวิเคราะห์โครงสร้างตัวแปร และพัฒนาแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ ครอบคลุมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 6 ด้าน ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3.3. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เป็นเกณฑ์ ซึ่งกำหนดให้มีค่าไม่น้อยกว่า 0.50

3.4. นำผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ผู้วิจัยจึงปรับปรุงแก้ไขด้านการใช้ภาษาและความชัดเจนของข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูจำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) จากนั้นจึงปรับปรุงแบบสอบถามจนได้ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามพบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.925 และค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.82–0.91 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ หลังจากปรับปรุงข้อคำถามที่มีลักษณะ

เข้าซ้อนตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เมื่อนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 148 คน พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.945 และค่าความเที่ยงรายองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.943–0.945 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือวิจัยมีความเชื่อมั่นสูงและมีความเป็นเอกพันธ์ของข้อมูล เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัย

4.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร เสนอไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระยงค์ เขต 2 และผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายอริยมงคล เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form พร้อมจัดทำ QR Code และลิงก์สำหรับการตอบแบบสอบถาม ส่งให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ตอบกลับผ่านระบบออนไลน์ โดยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) กับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ด้วยสถิติเอฟ (F-test)

6.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการอธิบายลักษณะพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล

6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

6.3 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA หรือ F-test) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษา

ตัวแปรจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(n=148)	ร้อยละ
ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	39	26.40
5-10 ปี	64	43.20
มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	45	30.40
รวม	148	100.00
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	9	6.10
ขนาดกลาง	73	49.30
ขนาดใหญ่	21	14.20
ขนาดใหญ่พิเศษ	45	30.40
รวม	148	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 รองลงมาคือ ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 และผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 39 คน คิดเป็นร้อยละ 26.40 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 49.30 รองลงมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ถัดมาคือ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 6.10 ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริยมงคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับการประเมินบทบาท (n=148)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.13	0.46	มาก	6
2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.17	0.44	มาก	5
3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.21	0.37	มาก	4
4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.23	0.40	มาก	2
5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.22	0.38	มาก	3
6 การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.31	0.38	มาก	1
รวม	4.21	0.34	มาก	

จากตารางที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริยมงคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ด้าน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	
	(n=39)		(n=64)		(n=45)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.08	0.52	4.21	0.42	4.08	0.44
2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.16	0.47	4.21	0.41	4.12	0.44
3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.23	0.35	4.25	0.36	4.12	0.41
4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.26	0.45	4.25	0.35	4.17	0.43

ตาราง 3 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ประสบการณ์ทำงาน					
	น้อยกว่า 5 ปี		5-10 ปี		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	
	(n=39)		(n=64)		(n=45)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.23	0.36	4.27	0.38	4.14	0.39
6 การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	4.35	0.45	4.34	0.35	4.24	0.37
รวม	4.22	0.35	4.26	0.32	4.15	0.36

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นในทุกด้าน ทั้งนี้ความแตกต่างดังกล่าวเป็นเพียงแนวโน้มของค่าเฉลี่ย ซึ่งเมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปร	Levene statistic	p	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	0.424	.655	ระหว่างกลุ่ม	11.485	2	5.743	1.383	.254
			ภายในกลุ่ม	602.023	145	4.152		
			รวม	613.509	147			

จากตาราง 4.พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานพบว่า ค่าความแปรปรวนของทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ครูมีการรับรู้ต่อบทบาทในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=9)		ขนาดกลาง (n=73)		ขนาดใหญ่ (n=21)		ขนาดใหญ่ พิเศษ (n=45)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา	4.33	0.36	4.20	0.44	4.16	0.47	3.97	0.46
2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	4.26	0.40	4.23	0.46	4.15	0.38	4.06	0.41

ตาราง 5 (ต่อ) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ส่งเสริมการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา							
	ขนาดเล็ก (n=9)		ขนาดกลาง (n=73)		ขนาดใหญ่ (n=21)		ขนาดใหญ่ พิเศษ (n=45)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	4.21	0.37	4.26	0.37	4.20	0.35	4.13	0.39
4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในของสถานศึกษา	4.31	0.29	4.23	0.43	4.29	0.33	4.20	0.42
5 การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา	4.07	0.33	4.25	0.40	4.21	0.28	4.20	0.39
6 การจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมิน ตนเองของสถานศึกษา	4.30	0.35	4.31	0.42	4.30	0.26	4.31	0.40
รวม	4.25	0.30	4.25	0.35	4.22	0.29	4.15	0.35

จากตาราง 5.พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน พบว่า การรับรู้ของครูต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีการรับรู้ต่อการปฏิบัติบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาจำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูในสถานศึกษาขนาดกลางมีการรับรู้ต่อบทบาทของผู้บริหารสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขณะที่ด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตัวแปร	Levene statistic	p	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
บทบาทของผู้บริหาร	0.522	.668	ระหว่างกลุ่ม	10.705	3	3.568	0.852	.467
สถานศึกษาในการ			ภายในกลุ่ม	602.804	144	4.186		
ส่งเสริมการประกัน			รวม	613.509	147			
คุณภาพภายใน								
สถานศึกษา								

จากตาราง 6.พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ รายด้าน พบว่ามีด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ Bonferroni

ตาราง 7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

		ขนาดสถานศึกษา				
		Mean Difference				
ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	(1)	(2)	(3)	(4)	ผลการเปรียบเทียบ
		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ	
		(n=9)	(n=73)	(n=21)	(n=45)	
ขนาดเล็ก	4.33	-	0.13	0.17	0.36	ไม่แตกต่าง
ขนาดกลาง	4.20		-	0.04	0.23*	(2) > (4)
ขนาดใหญ่	4.16			-	0.19	ไม่แตกต่าง
ขนาดใหญ่พิเศษ	3.97				-	-

จากตาราง 7 พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ ผู้บริหารในสถานศึกษา ขนาดกลาง มีระดับบทบาทสูงกว่าผู้บริหารในสถานศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.23 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc test) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริยมงคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (แยกรายด้าน) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา	ผลการ
	Mean Difference	เปรียบเทียบ

	$\bar{X}$	(1) ขนาดเล็ก (n=9)	(2) ขนาด กลาง (n=73)	(3) ขนาดใหญ่ (n=21)	(4) ขนาด ใหญ่ พิเศษ (n=45)	
1	การกำหนดมาตรฐาน	(1) 4.33	-			
	การศึกษาของ	(2) 4.20	-0.13	-		(2) > (4)
	สถานศึกษา	(3) 4.16	-0.18	-0.05		
		(4) 3.97	-0.36	-0.23*	-0.19	-
2	การจัดทำแผนพัฒนา	-	-	-	-	ไม่มีความ
	การจัดการศึกษาของ					แตกต่าง
	สถานศึกษา					

ตาราง 8 (ต่อ) ผลการศึกษาเปรียบเทียบรายคู่ (post hoc test) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริยะมงคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 (แยกรายด้าน) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

	ขนาดสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา					ผลการ เปรียบเทียบ
		Mean Difference					
		$\bar{X}$	(1) ขนาดเล็ก (n=9)	(2) ขนาด กลาง (n=73)	(3) ขนาดใหญ่ (n=21)	(4) ขนาด ใหญ่ พิเศษ (n=45)	
3	การดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัด การศึกษาของ สถานศึกษา	-	-	-	-	-	ไม่มีความ แตกต่าง
4	การประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในของ สถานศึกษา	-	-	-	-	-	ไม่มีความ แตกต่าง
	การติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มี คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา	-	-	-	-	-	ไม่มีความ แตกต่าง

การจัดทำ จัดส่ง	-	-	-	-	-	ไม่มีความ
รายงานผลการประเมิน						แตกต่าง
ตนเองของสถานศึกษา						

จากตาราง 8 พบว่า 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้บริหารในสถานศึกษาที่มี ขนาดกลาง กับสถานศึกษาที่มี ขนาดใหญ่พิเศษ มีบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่การเปรียบเทียบอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกคู่การเปรียบเทียบ 3) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกคู่การเปรียบเทียบ 4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกคู่การเปรียบเทียบ 5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกคู่การเปรียบเทียบ 6) ด้านการจัดทำ จัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ผลการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกคู่การเปรียบเทียบ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ (2) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประเภทการทำงานและขนาดสถานศึกษา ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริยะมณฑล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทั้ง 6 ด้านตามกรอบแนวคิดการวิจัย อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ที่ระบุว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ Coe (2010) และกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education, 2020) ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและผู้ขับเคลื่อนระบบคุณภาพภายในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและจัดส่งรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจที่กำหนดไว้ตามกฎหมายและนโยบายด้านการประกันคุณภาพการศึกษา รายงานการประเมินตนเองถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเป็นฐานข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาในรอบปีถัดไป

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2563) ที่ระบุว่ารายงานการประเมินตนเองเป็นกลไกหลักของระบบการประกันคุณภาพภายใน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัยวรรณ บริพัตรรัตน์ (2559) จิรภัทร เหลืองวัฒนวิไล (2565) รวมถึงกานดา สังข์ฤทธิ์ และสมหวัด วิศวกรรมา (2565) ที่พบว่าด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองเป็นด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริมมอคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริมมอคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในบางด้าน”ของเกณฑ์การจำแนก ผู้วิจัยจึงนำข้อค้นพบที่น่าสนใจ นำเสนอและอภิปรายผลเป็นรายประเด็น รายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริมมอคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีการรับรู้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในทิศทางเดียวกัน อธิบายได้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเป็นภารกิจที่อยู่ภายใต้กรอบนโยบาย มาตรฐาน และแนวทางเดียวกันจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้บทบาทของผู้บริหารมีความเป็นระบบและสม่ำเสมอ ไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทำงานของครู สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานคุณภาพที่เน้นระบบมากกว่าบุคคล (Michael, 1998) และทฤษฎีบทบาทของ Broom และ Selznick (1977)

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริมมอคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาทุกขนาดดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในภายใต้กรอบนโยบายเดียวกัน อย่างไรก็ตาม พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าสถานศึกษาขนาดกลางมีโครงสร้างการบริหารที่ไม่ซับซ้อน ทำให้ผู้บริหารสามารถมีส่วนร่วมโดยตรงในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาได้มากกว่า ขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีการกระจายอำนาจและแบ่งบทบาทหน้าที่ผ่านหลายระดับการบริหาร ส่งผลให้การรับรู้บทบาทของผู้บริหารในด้านดังกล่าวลดลง สอดคล้องกับทฤษฎีบทบาทของ Broom และ Selznick (1977) และงานวิจัยที่ชี้ว่าสถานศึกษาขนาดกลางมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

โดยสรุป ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็งและเป็นระบบ โดยความแตกต่างที่พบมีลักษณะเฉพาะบางด้านตามบริบทของขนาดสถานศึกษา ขณะที่ด้านอื่น ๆ ยังคงดำเนินไปภายใต้กรอบนโยบายและมาตรฐานเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เครือข่ายการศึกษาริมมอคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เพื่อให้มาตรฐานการศึกษามีความชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ควรนำผลการประเมินคุณภาพภายในและรายงานการประเมินตนเองไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกระบวนการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผลให้เป็นระบบเดียวกัน ทั้งนี้ หน่วยงานต้นสังกัดควรสนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีด้านการประกันคุณภาพภายในระหว่างสถานศึกษาขนาดต่าง ๆ

2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่มีผลต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ภาวะผู้นำ รูปแบบการบริหาร และวัฒนธรรมองค์กร รวมทั้งใช้การวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ และขยายขอบเขตการศึกษาไปยังบริบทของสถานศึกษาหรือพื้นที่อื่นเพื่อการเปรียบเทียบผลการวิจัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2560). **การประเมินเพื่อการเรียนรู้: แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เนตรตรึง อยู่เจริญ. (2553). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิรัชกร ทองน้อย. (2556). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). **การบริหารและการประกันคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- พัชรี ชูโชติถาวร. (2552). **การบริหารสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพภายใน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น. (2563). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา**. สืบค้นจาก <http://www.western.ac.th>.
- วรรณศา พิมพ์. (2561). **บทบาทบริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สมพล พงษ์หัว. (2560). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา**. สงขลา: นาซิลป์โฆษณา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2544). **การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). **แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2562). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- _____. (2564). **รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

- _____. (2567). **คู่มือกรอบแนวทางการประกันคุณภาพภายนอก พ.ศ. 2567-2571 ฉบับสถานศึกษาและผู้ประเมินภายนอก**. สืบค้นจาก <https://www.onesqa.or.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: 21 เช่นจู้. (ใช้ประกอบเพื่ออ้างอิงถึงมาตรฐานใหม่ที่รอบ 5 นำมาใช้)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2 (2545). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี. 85
- _____. (2554). **การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพ การศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2556). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2561). **ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.พ.ศ. 2561**. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2565, จาก <http://mptedu.go.th/nites/assure61pregad261.pdf>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก**. กรุงเทพฯ : จุฑทอง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562**. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิริกร บุญฟู และอาบทิพย์ กาญจนวงศ์. (2556). **การประกันคุณภาพการศึกษา**. เชียงใหม่: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อุดม อรุณราช. (2561). **องค์ประกอบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Alvik, T. (1996). **School self-evaluation: A whole school approach**. Dundee: CIDREE.
- Barber, M. (2004). **The virtue of accountability: System redesign, inspection, and incentive in the era of informed professionalism**. Retrieved from www.bu.edu/journal/Barber.pdf.
- Campbell, R. F., et al. (1983). **Introduction to educational administration**. (6th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- European Commission. (2018). **Quality assurance in school education**. Brussels: European Commission.
- Good, C. V. (1983). **Dictionary of education**. New York: McGraw-Hill.
- Harvey, L., & Williams, J. (2019). **Fifteen years of quality assurance in higher education**. Quality in Higher Education.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement.
- Nevo, D. (2001). **School evaluation: International or external?**. Educational Evaluation.
- OECD. (2019). **Quality assurance in education**. Paris: OECD Publishing.
- Richard, F. (2003). **Quality assurance in training and education**. New York: McGraw-Hill.
- Sallis, E. (2014). **Total quality management in education**. (3rd ed.). London: Routledge.